

Spanien

	LANDRISKKLASS 0/7 Landriskklasserna går från 0 till 7. Ju lägre siffra desto bättre kreditvärdighet har landet.	EKN:S UTESTÅENDE GARANTIER PÅ LANDET KORTFRISTIGA AFFÄRER: - MEDEL- OCH LÅNGFRISTIGA AFFÄRER: 12 419 MSEK
	DATUM 2014-09-25	

Trevande start på återhämtningen

Spanien är ett av de euroländer som drabbats hårdast av den globala finanskrisen. Till skillnad mot andra euroländer som också genomgått statsfinansiella kriser var de offentliga finanserna i Spanien förhållandevis sunda vid ingången av den finansiella krisen. Spanien var dessutom ett av de länder som växte snabbast i euroområdet, främst drivet av en stark expansion i byggsektorn. När den internationella konjunkturen vände nedåt i början av 2008 och oron på de finansiella marknaderna tilltog kollapsade bostads- och fastighetmarknaden, vilket fick stora negativa följdverkningar i övriga delar i ekonomin. Krisen i byggsektorn ledde till stora förluster i banksektorn som mildrades av statliga kapitalinjektioner men ledde till att de offentliga finanserna försvagades snabbt och den offentliga skulden steg till nivåer som skapade oro på de finansiella marknaderna. Efter flera år med en åtstramande finanspolitik, omfattande rekonstruktion av banksektorn och en åtminstone påbörjad strukturomvandling har tillväxtförutsättningarna förbättrats och stabiliteten i det finansiella systemet stärkts. En på central nivå bred samling kring den ekonomiska politiken har starkt bidragit till att regeringen lyckats vända utvecklingen. Däremot har en eskalerad regional nationalism skapat politisk splittring och stundtals hotat reformarbetet. Mycket talar för att spansk ekonomi är på rätt väg. Många obalanser kvarstår dock att korrigeras så vägen framåt kommer att vara lång och gropig. Återhämtningen i byggsektorn kommer att dröja och får i framtiden en mindre dominerande roll som tillväxtmotor i ekonomin. En starkt konkurrenskraft skapar istället förutsättningar för en expansion i den exportorienterade industrisektorn. I takt med att konjunkturåterhämtningen får ett starkare fäste och inflationen tilltar, väntas förutsättningarna för en fortsatt sanering av statsfinanserna att förbättras.

LANDETS STYRKOR OCH SVAGHETER

Styrkor

- Stor och väldiversifierad ekonomi och en hög BNP per capita.
- Politiskt stabilt och brett parlamentariskt stöd för den ekonomiska politiken
- Stärkt konkurrenskraft genom att kostnadsläget i ekonomin sänkts.

Svagheter

- Massarbetslöshet, hög privat och offentlig skuldsättning.
- Fortsatt svag bostads- och fastighetsmarknad och stor stock av osålda bostäder.
- Svag banksektor till följd av krisen på bostads- och fastighetsmarknaden.

Generell riskprövning

Liksom flertalet euroländer och övriga höginkomstländer har EKN placerat Spanien i landriskklass 0. Spaniens medlemskap i eurosamarbetet innebär att transfererings- och konverteringsrisken är låg. Det finns inga finansiella och ekonomiska förhållanden i övrigt som motiverar några restriktioner i landpolicyn utan varje affär prövas på sina egna meriter. Enligt EU:s konkurrensregler får EKN och andra exportkreditinstitut inte täcka några betalningsrisker för affärer där risktiden understiger två år. Euroländer och övriga höginkomstländer inom OECD klassificeras inte inom ramen för OECD:s landriskklassificering.

VAD KAN FÖRANLEDA EN ÄNDRING AV LANDPOLICY?

Skärpning

- Om den pågående konsolideringen av statsfinanserna och reformarbetet stannar upp och om hållbarheten i statsfinanserna återigen ifrågasätts av investerare.
- En ökad politisk och regional polarisering med krav från de mest självständighetssträvande regionerna att bryta sig loss från Spanien.
- Om problemen i banksektorn återkommer och bankerna får finansieringsproblem.

EKN:S ÅTAGANDEN OCH ERFARENHET

Ökat engagemang under finanskrisen

Inflödet av nya affärer ökade markant i samband med den finansiella krisen. I takt med att det finansiella läget i landet har stärkts har både offert- och garantigivningen klingat av. EKN:s totala engagemang på Spanien uppgår till drygt 15 miljarder kronor, varav utestående garantier uppgår till omkring 12,5 miljarder kronor och resten utgör utstående offerter. En stor andel av garantierna rör verksamhet som är förlagd till Latinamerika. EKN har överlag god erfarenhet av att garantera affärer i Spanien.

LANDANALYTIKER

EKN:s landanalytiker för Spanien:

Barbro Carlqvist

Telefon: +46 8 7880161

e-post: barbro.carlqvist@ekn.se

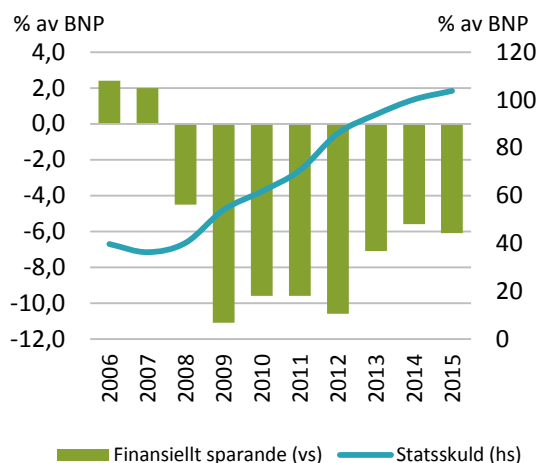
ANSVARSBEGRÄNSNING

Landanalysen bygger på ett urval av källor och speglar en för EKN relevant information vid tiden för publicering. Ansvar för hur informationen används eller tolkas vilar helt på användaren och EKN kan inte hållas ansvarig för förlust eller skada.

Djup recession följd av en försiktig återhämtning

Under loppet av några få år gick Spanien från snabbväxtande ekonomi med låg offentlig skuldsättning till ett land i djup recession, med massarbetslöshet och stora statsfinansiella problem. Krisen inleddes i början av 2008 och det skulle dröja sex år innan en återhämtning var i sikte. Landets inträde i eurosamarbetet innebar att ränteläget i ekonomin sänktes, vilket stimulerade tillväxten men ledde också till stigande privat och offentlig skuldsättning med inslag av spekulation och överinvesteringar. En kraftig expansion i byggbranschen, stimulerad av skenande bostads- och fastighetspriser, bidrog till hög tillväxt och snabb sysselsättningsökning. När konjunkturen vände nedåt i samband med den globala finanskrisen sprack fastighets- och bostadsbubblan. Kraschen i byggsektorn fick betydande spridningseffekter till övriga delar av ekonomin och banksystemet. Inbromsningen i den arbetskraftsintensiva byggbranschen ledde till snabbt stigande arbetslöshet, vilket dämpade hushållens köpkraft samtidigt som fallande bostadspriser urholkade hushållens förmögenhet. I spåren av kraschen på bostadsmarknaden hamnade banksektorn i svårigheter, vilket kom att

OFFENTLIGA FINANSER

Källa: Europeiska Kommissionen (prognosår 2014-2015)

belasta den spanska statens alltmer ansträngda finanser. I takt med att den ekonomiska krisen fördjupades tilltog osäkerheten på de finansiella marknaderna och räntorna på spanska statsobligationer steg dramatiskt. Spekulationer om ett eventuellt spanskt utträde ur eurosamarbetet eller en upplösning av valutasamarbetet spädde på oron ytterligare. Stigande finansieringskostnader för staten tvingade den spanska regeringen att vidta alltmer långtgående budgetnedskärningarna, vilket ströp efterfrågan i ekonomin ytterligare, varvid Spanien satt fast i en negativ spiral. Mönstret gick igen i flera andra euroländer med statsfinansiella problem, vilket innebar att även efterfrågan i Spaniens främsta

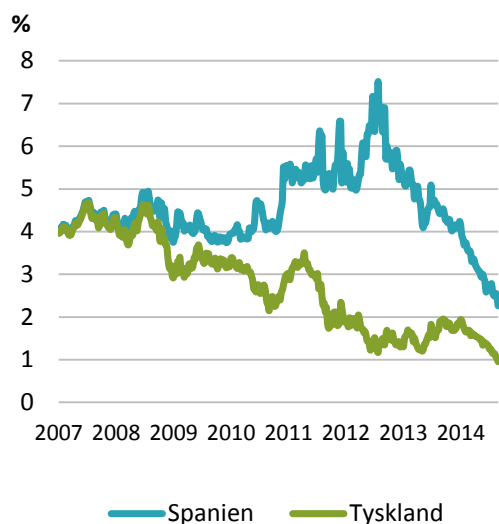
handelspartner kvävdes av en starkt åtstramande finanspolitik. Regeringen stod inför den svåra uppgiften att rädda det finansiella systemet genom att tillföra kapital till banksektorn och samtidigt konsolidera de offentliga finanserna. För att minska statens likviditetsproblem och mildra banksystemets solvensproblem vände sig den spanska regeringen i mitten av 2012 till övriga euroländer för finansiellt stöd. Eurogruppen enades om att utfärda ett lånelöfte på upp till 100 miljarder euro. Stödlånet till Spanien var uteslutande riktat till banksektorn och villkorades med att Spanien reformerade sin finanssektor. Därmed undslapp landet till skillnad mot Irland, Portugal och Grekland att binda upp sig till ett åtgärdsprogram med långtgående villkor kring utformningen av den nationella finanspolitiken. Spanien lämnade sitt åtgärdsprogram i januari 2014 och hade då utnyttjat drygt 40 miljarder euro av lånefaciliteten.

Banksektorn i ny skepnad

I inledningen av krisen bestod banksektorn i Spanien av ett antal stora globala banker och många små regionala sparbanker. De största bankerna med förgreningar i andra delar av världen klarade krisen förhållandevis väl. I banker med hög exponering mot den inhemska

bostads- och fastighetsmarknaden, vilket främst var små regionala banker, ökade andelen problemlån lavinartat under krisen första del. Flera banker fick akuta refinansieringsproblem. Regeringen har tvingades vidta en rad åtgärder för att återställa stabiliteten i landets finansiella system. Åtgärderna har i kombination med statliga kapitalinjektioner bidragit till att stärka stabiliteten i banksektorn. Det kommer dock att dröja innan läget i det finansiella systemet har normaliserats. Återhämtningen på bostads- och fastighetsmarknaden har

STATSOBLIGATIONS RÄNTA

Källa: Reuters

påbörjats men det bedöms ta flera år och en fortsatt prisnedgång innan marknaden har absorberat den stock av osålda bostäder som byggdes upp under krisen. Utlåningen till den privata sektorn är svag och lånevillkoren strama, vilket hämmar framför allt små och medelstora företag. Sammantaget har läget i spansk ekonomi förbättrats under senare tid. De finanspolitiska åtgärder som vidtagits för att stärka de offentliga finanserna i kombination med de initiativ som tagits på EU-nivå för att stärka stabiliteten i det finansiella systemet har bidragit till att landet återfått förtroende på de finansiella marknaderna. Spaniens förbättrade finansiella ställning återspeglas bland annat i höjda kreditbetyg och sänkta räntor på statspapper. Den djupa och

långvariga avmattningen har emellertid lett till att ekonomins produktionskapacitet urholkats och väntas generera en BNP på en betydligt lägre nivå än före krisen under ett stort antal år framöver.

Regionalt missnöje över centralmakten

Det finns historiskt starka spänningar mellan regionerna och den centrala makten i Madrid. Avsaknaden av budgetdisciplin i de relativt självstyrande regionerna bidrog under krisen till att spä på marknadens oro kring hållbarheten i de spanska statsfinanserna. För att få ökad kontroll över regionernas finanser drev regeringen igenom en förändring av landets budgetlagstiftning som innebar inskränkningar i regionernas autonomi. Detta utlöste massiva protester och frågan om självständighet gavs ny näring i flera regioner. Flera bedömare menar att regionernas autonomi lett till ineffektivitet, byråkrati och brister i det legala systemet. Spanien är därför i behov av en reformering och modernisering av konstitutionen. I takt med att återhämtningen i ekonomin får starkare fäste och finanspolitiken läggs om i mindre åtstramande riktning väntas regionernas krav på självständighet att avta men kommer sannolikt i framtiden att åter komma upp till ytan.

AFFÄRSMILJÖ

I ett internationellt perspektiv är företagsklimatet i Spanien relativt gynnsamt. Satt i relation till andra OECD-länder har affärsmiljön under senare år försämrats. Statens behov att öka skatteintäkterna har lett till att avgifter och skatter tillfälligt höjts, vilket minskat förutsägbarheten i affärsmiljön. I takt med att statsfinanserna nu stärkts har regeringen aviserat åtgärder som sänkt företagsbeskattning, i ett led i att förbättra företagsklimatet och främja investeringar och privat företagande.